

1.2 სამაგისტრო საგანმანათლებლო პროგრამა „ენათმეცნიერება“

1. ქართული ენა - ქართველთა დედაენა, საქართველოს სახელმწიფო ენა, საქართველოს სამოციქულო ეკლესიის ენა, ქართველთა ეროვნული კულტურის ენა
2. საქართველოში არსებული ენები / ზოგადი მიმოხილვა/
3. ქართული ენის ქვესისტემები / ზოგადი მიმოხილვა/
4. სამეტყველო ბგერა. ადამიანის სამეტყველო ორგანოები
5. თანხმოვანი, ხმოვანი, სონანტი
6. ქართული ენის ხმოვანთა სამკუთხედი
7. ქართული ენის თანხმოვანთა დახასიათება ლოკალური რიგის მიხედვით. სამეულები, წყვილეულები, ცალეულები
8. ქართული ენის თანხმოვანთა დახასიათება ხშულობა-ნაპრალოვნობის, მჟღერობა-სიყრუისა და სონორობის მიხედვით
9. ქართული ენის მარცვალი
10. ძირითადი ფონეტიკური მოვლენები: ასიმილაცია, დისიმილაცია, მეტათეზისი, ბგერათმონაცვლეობა
11. არსებით სახელთა დაჯგუფება შინაარსის მიხედვით
12. არსებით სახელთა ბრუნება. ბრუნების ტიპები ფუძეთა მიხედვით
13. ქართული ენის ბრუნვათა რაოდენობა. ბრუნვათა სახელდება და ფუნქციები
14. მხოლობითი და მრავლობითი რიცხვი. მრავლობითი რიცხვის წარმოება. მრავლობითის უქონელი სახელები
15. ბრუნვისა და რიცხვის ნიშანთა გენეზისი
16. ვითარებითი და მიმართებითი ზედსართავი სახელები. ზედსართავი სახელის ხარისხის ფორმები. უფროობითი ხარისხის წარმოება. ოდნაობითი ხარისხის წარმოება. ხარისხის ფორმათა წარმოების თავისებურებანი.
17. მსაზღვრელის ტიპები. მსაზღვრელ-საზღვრულის რიგი, წყობა. ზედსართავი სახელის ბრუნება. ატრიბუტული მსაზღვრელის ბრუნება საზღვრულთან ერთად. სუბსტანტიური მსაზღვრელის ბრუნება საზღვრულთან ერთად. წყობის როლი მსაზღვრელ-საზღვრულის ბრუნების დროს.
18. რიცხვითი სახელის რაობა, მნიშვნელობა, ჯგუფები. რაოდენობითი რიცხვითი სახელი. მარტივი და რთული რიცხვითი სახელები
19. ქართული თვლის სისტემა. რიგობითი და წილობითი რიცხვითი სახელების წარმოება
20. ნაცვალსახელები და მათი ბრუნება

21. პირის მორფოლოგიური კატეგორია
22. ინვერსიის საკითხი და პირის ნიშანთა განაწილება ზმნის სემანტიკის მიხედვით
23. პირიანობა და ვალენტობა
24. ზმნისწინი. ზმნისწინის ფუნქციები
25. ხმოვანი პრეფიქსები
26. თემის ნიშნები
27. მწკრივი. მწკრივის ნიშნები და სავრცობები
28. კაუზატივის მორფოლოგიური კატეგორია
29. გვარის, ქცევისა და დიათეზის კატეგორიები /ზოგადი მიმოხილვა/
30. ზმნის სიტყვაწარმოების საკითხები

31. სახელთა წარმოქმნა. წარმოქმნილი სახელის ფორმობრივი ნიშნები, ბრუნვის ფორმა ფუძედ. გენეტიურ სახელთა წარმოქმნა. ნაგენეტივარი სახელები
32. თხზვა. ფუძეგაორკეცებული კომპოზიტები
33. ძირითადი სინტაქსური ცნებები - სიტყვა, პერიფერიული სინტაქსური ერთეული, სიტყვაშეხამება - წინადადების სტრუქტურული ერთეული, შესიტყვება - წინადადების შუალედური სტრუქტურული ერთეული, წინადადების კონსტრუქცია როგორც წინადადების მაღალი რიგის სტრუქტურული ერთეული
34. სიტყვათა სინტაქსური შეკავშირების სახეები: შეთხზმება, მართვა, კოორდინაციულ დონეზე მართვა, სუბორდინაციულ დონეზე მართვა; მირთვა შუალობითი მართვა
35. წინადადების ტიპები მოდალობის მიხედვით
36. წინადადების ტიპები აგებულების მიხედვით
37. წინადადების მთავარი წევრები - შემასმენელი, ქვემდებარე, პირმომართი დამატებანი და მათი სპეციფიკურობა ქართულში
38. წინადადების არამთავარი წევრები - უბრალო დამატება, გარემოება, განსაზღვრება
39. მარტივი წინადადება ქართულში; მარტივი წინადადების შედგენილობა და მექანიზმი
40. რთული წინადადების სახეები

ძირითადი ლიტერატურა:

1. გ. ახვლედიანი, ზოგადი ფონეტიკის საფუძვლები, თბილისი, 1949

2. ლ. კვაჭაძე, თანამედროვე ქართული ენის სინტაქსი, თბილისი, 1988
3. ბ. ფოჩხუა, ქართული ენის ლექსიკოლოგია, თბილისი, 1974
4. ქართული ენის ისტორია (პროფ. ტ. ფუტყარაძის საერთო რედაქციით), ქუთაისი, 2006
5. ა. შანიძე, ქართული ენის გრამატიკის საფუძვლები, თბილისი, 1980
6. არნ. ჩიქობავა, ქართული ენის ზოგადი დახასიათება, ქეგლ, I, თბილისი, 1950
7. ბ. ჯორბენაძე, ქართული დიალექტოლოგია, I, თბილისი, 1989

დამატებითი ლიტერატურა:

1. თ. გამყრელიძე, ზ. კიკნაძე, ი. შადური, ნ. შენგელია, თეორიული მეცნიერების კურსი, თბილისი, 2003
2. ა. დავითიანი, ქართული ენის სინტაქსი, თბილისი, 1973
3. თანამედროვე ქართული სალიტერატურო ენის ნორმები, I, 1986
4. ლ. კვაჭაძე, ქართული ენა, I, 1981
5. ა. კიზირია, მარტივი წინადადების შედგენილობა ქართველურ ენებში, თბილისი, 1982
6. დ. ელიქიშვილი, ქართული ზმნის უღლების სისტემა, თბილისი, 2001
7. მ. ტაბიძე, ენობრივი სიტუაცია საქართველოში და ქართული ენის ფუნქციონირების საკითხები, თბილისი, 2005
8. თ. უთურგაიძე, ქართული ენის ფონემატური სტრუქტურა, 1976
9. ჟ. ფეიქრიშვილი, ქართული ენის სინტაქსი, ქუთაისი, 1996
10. არნ. ჩიქობავა, სახელის ფუძის უძველესი აგებულება ქართველურ ენებში, თბილისი, 1942
11. ბ. ჯორბენაძე, ქართული ენის მორფოლოგია, თბილისი, 1995
12. ბ. ჯორბენაძე, ქართული დიალექტოლოგია, ტ. II, თბილისი, 1998
13. თანამედროვე ქართული ენის მორფოლოგია (გ. გოგოლაშვილის საერთო რედაქციით), თბილისი, 2011